

V Praze 21. 8. 2026
Čj.: 17557-2026-UVCR

Stanovisko

ke Zprávě o přezkumu účinnosti (ex post RIA) k zákonu č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony (dále jen „zákon“)

I. Úvod

Cílem předkládané ex post RIA je vyhodnotit zákon č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Předkladatelem materiálu je Ministerstvo spravedlnosti ČR (dále jen „předkladatel“).

II. Připomínky k jednotlivým částem ex post RIA

Obecně

Zpráva o přezkumu účinnosti (ex post RIA) je zpracovaná poměrně přehledně. Již v původní ex-ante RIA k novele zákona o soudech a soudcích předkladatel v části 6. Přezkum účinnosti konstatoval, že přezkum účinnosti právní úpravy je v případě zákona o obchodních korporacích, jakožto stěžejního pilíře soukromého práva, prováděn průběžně. Právě analýza dopadu změn regulace na ekonomické subjekty a jejich činnost je jedním z klíčových úkolů procesu RIA.

Dle předkladatele měla být účinnost nově zavedených mechanismů hodnocena za 5 a 8 let ode dne nabytí účinnosti novely. Hodnocen měl být zvláště dopad těchto změn jako indikátorů přezkumu regulace:

- postih neaktivních obchodních korporací – zhodnocení počtu obchodních korporací, které budou zrušeny podle § 105a rejstříkového zákona;
- diskvalifikace člena statutárního orgánu podle § 63 a uložení povinnosti k doplnění majetkové podstaty obchodní korporace podle § 66 odst. 1 písm. b) ZOK, s ohledem na počet rozhodnutí a výši uložené sankce;
- umožnění převodu podílu ve veřejné obchodní společnosti – z hlediska počtu případů;
- umožnění založení družstva bez ustavující schůze – z hlediska počtu případů.

Předkladatel použil pro zpracovanou ex post RIA správný vzor dle metodiky RIA a zahrnul všechny povinné části, některé části ex post RIA jsou doplněny nad rámec povinné metodiky.

Ad kapitoly 1. Základní údaje, 2. Vazba na další dokumenty a regulaci, 3. Přehled změn vůči schválené ZZ RIA

Tyto části jsou obsaženy v textu v odpovídající obsahové podobě a odpovídají přijatým regulačním změnám. Předkladatel odpovídajícím způsobem zahrnul všechny požadované údaje. Rovněž jsou shrnujícím způsobem popsány změny ve schválené verzi oproti návrhu popsanému v ZZ ex-ante RIA.

Ad 4. Cíle původní regulace

Ex post RIA obsahuje dobře a adekvátně podrobně zpracovaný popis všech deseti cílů původní regulace včetně popisu míry, do jaké byly naplněny původní regulační záměry. Předkladatel konstatuje, že všech deset původních cílů se schválenou novelou podařilo dosáhnout.

Cíle byly formulovány obecněji, aby pojaly větší množství konkrétních navrhovaných změn zákona o obchodních korporacích nebo zákona o veřejných rejstřících. Ačkoli tedy některé vládou navrhované změny nebyly v Parlamentu ČR podpořeny, cíle byly záměrně formulovány ve vyšší míře obecnosti tak, aby zahrnovaly širší okruh identifikovaných problémů a navrhovaných opatření; jejich naplnění proto nebylo vázáno na vyřešení každého jednotlivého dílčího nedostatku.

Předkladatel v rámci této kapitoly konstatuje, že všechny původní cíle regulace zůstávají v zásadě aktuální. Nejde o cíle jednorázové, ale o dlouhodobé úkoly související s kvalitou právního prostředí, jehož stabilita a funkčnost jsou nezbytné pro předvídatelné podnikání, ochranu společníků i třetích osob a veřejného pořádku.

Ad 5. Dopady

Ex-ante RIA předpokládala několik konkrétních indikátorů, na nichž bude přezkum účinnosti postaven, viz výše. Vzhledem k následným změnám při projednávání v Parlamentu ČR zůstal z původně navržených indikátorů relevantní zejména počet zrušených obchodních korporací podle § 105a ZVR, která lze zjistit automatizovaným způsobem, a počet rozhodnutí o diskvalifikaci člena statutárního orgánu a o uložení povinnosti k doplnění majetkové podstaty. U druhého indikátoru nejsou tato rozhodnutí centrálně evidována, a proto lze jejich počet zjistit pouze mechanickým procházením sbírky listin obchodního rejstříku.

Předkladatel probírá a vyhodnocuje dopady individuálně pro všechny uvedené cíle v původní ex-ante RIA. Pro některé cíle je zvolena společná podkapitola. Např. pro cíl „3. Zvýšení transparentnosti organizačních struktur kapitálových společností a družstev“ jsou uvedena určitá statistická data čerpaná z obchodního rejstříku. U cíle „4. Vytvoření funkční, jasné a přehledné úpravy monistického systému“ jsou uvedeny údaje o počtu přeměn mezi monistickým a dualistickým systémem akciových společností, který jasně prokazuje vyšší atraktivitu a častější využití monistického systému pro provedení legislativních změn.

Rovněž u cíle 7. Zajištění efektivního postihu tzv. neaktivních obchodních korporací předkladatel uvedl odpovídající statistiku u nového institutu zrušení obchodní korporace bez likvidace.

Předkladatel konstatuje, že při realizaci regulace nedošlo k žádným nezamýšleným důsledkům zákona.

Ad 6. Hledání efektivnějšího řešení

Předkladatel konstatuje, že zákon představuje efektivní řešení vytyčených problémů. Za naplněné či alespoň částečně naplněné lze považovat zejména odstranění části dřívějších výkladových nejasností, zpřehlednění monistického systému akciové společnosti, posílení transparentnosti při účasti právnických osob ve volených orgánech jiných právnických osob, vytvoření funkčního mechanismu pro postih neaktivních obchodních korporací a promítnutí evropských požadavků, včetně návaznosti na systém BRIS.

Ad 7. Vhodnost nastavení přezkumu,

V kapitole 7. Vhodnost nastavení přezkumu předkladatel uvádí termíny a indikátory pro přezkum, které byly obsaženy v původní ex ante RIA.

1. zhodnocení počtu obchodních korporací, které byly zrušeny podle § 105a ZVR;
2. počet rozhodnutí o diskvalifikaci člena statutárního orgánu podle § 63 ZOK a počet rozhodnutí o uložení povinnosti k doplnění majetkové podstaty obchodní korporace podle § 66 odst. 1 písm. b)

ZOK, s ohledem také na výši uložené sankce;

3. počet případů převodu podílu ve veřejné obchodní společnosti;

4. počet případů umožnění založení družstva bez ustavující schůze.

Předkladatel konstatuje, že pouze pro první indikátor bylo možné získat automatizovaným způsobem údaje z obchodního rejstříku. Druhý indikátor není možné zjistit automatizovaným způsobem, ale pouze při individuálním procházení zapsaných údajů v obchodním rejstříku. Předkladatel zde uvedl statistiku počtu rozhodnutí o diskvalifikaci člena statutárního orgánu podle § 63 ZOK.

Pro indikátory 3. a 4. byla příslušná úprava v Parlamentu ČR během projednávání vypuštěna, proto se staly obsoletními.

Ad 8. Podklady

Předkladatel vhodným způsobem popsal metody a způsob sběru dat pro ex-pot vyhodnocení. Tato kapitola je dostatečná.

Ad 9. Závěr ohledně regulace a ad 10. Další přezkum

Předkladatel konstatuje dostatečnost přijaté regulace a nenavrhuje další budoucí přezkum.

III. Shrnutí připomínek ke Zprávě o přezkumu účinnosti regulace

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace ke předložené ex post RIA neuplatňuje připomínky:

IV. Závěr

Předložená zpráva z přezkumu účinnosti regulace obsahuje dostatečné vyhodnocení dopadů a účinnosti přijatého právního předpisu a formuluje relevantní doporučení pro rozhodování o případných úpravách, zrušení, či ponechání stávající regulace.

Vypracoval: JUDr. Petr Solský

Mgr. Ing. Lucie Zapletalová, M.A.
předsedkyně komise